

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูเพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางอารมณ์และสังคม ของเด็กปฐมวัย

DEVELOPMENT OF TEACHER TRAINING PROGRAM FOR PROMOTING YOUNG CHILDREN'S SOCIAL AND EMOTIONAL DEVELOPMENT

สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์¹

Sirima Pinyoanunpong¹

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูระยะสั้นในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยทางด้านอารมณ์และสังคม แบ่งเนื้อหาการอบรมเป็นสี่หน่วยการเรียนรู้ได้แก่ หน่วยการสร้างความสัมพันธ์ที่ดี หน่วยการสร้างสภาพแวดล้อมที่เกื้อหนุนการเรียนรู้ หน่วยการใช้กลยุทธ์การสอนทางอารมณ์สังคม และหน่วยการเข้าดูแลช่วยเหลือเป็นรายบุคคล ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นจากผลสำรวจความต้องการที่จะปฏิบัติให้เหมาะสมต่อเด็กและความต้องการฝึกอบรมเพิ่มเติมของครู โดยใช้วิธีการอบรมแบบบรรยายและให้ผู้เข้ารับการอบรมบันทึกการเรียนรู้ ผลการใช้หลักสูตรนี้พบว่าครูมีคะแนนความรู้ เจตคติ และทักษะปฏิบัติในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยทางอารมณ์และสังคมสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ

คำสำคัญ : หลักสูตรฝึกอบรมครู การส่งเสริม พัฒนาการเด็กปฐมวัยทางด้านอารมณ์และสังคม

ABSTRACT

The purpose of this research is to further develop a short training course for teachers to improve social and emotional development of young children through seminar and learning logs. Four major topics of the seminar are: 1) creating a good social habits 2) creating an environment that support child's learning 3) teaching strategies for good emotional and social development 4) using individualized care. These topics are based on the results of teachers on the need for appropriate practice and the need of further training for teachers. As a result of this research, teachers have shown a significant improvement in knowledge, attitude and practical skills in social and emotional development of childhood.

Key Words : Teacher Training Program, Promoting, Young Children's Social and Emotional Development

¹ อาจารย์ประจำสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

บทนำ

นโยบายการศึกษาของประเทศไทยที่ผ่านมา ระบุให้มีระบบการจัดการความรู้ ปฏิรูปหลักสูตร การศึกษาทุกระดับให้รองรับการเปลี่ยนแปลงของโลก ส่งเสริมการให้ความรู้ตั้งแต่อยู่ในครรภ์มารดาถึงแรกเกิด ให้ได้รับการดูแลอย่างมีประสิทธิภาพทั้งแม่และเด็ก สนับสนุนการจัดการศึกษาตามวัยและพัฒนาการอย่างมีคุณภาพตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. 2554) และในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบเอ็ด พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙ (สำนักนายก รัฐมนตรี .2555:39,44,46) มียุทธศาสตร์ การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่าง ยั่งยืน โดยมีเป้าหมายการพัฒนาคนไทยทุกคนมีคุณภาพ เพิ่มขึ้นทั้งทางร่างกาย สติปัญญา จิตใจและสังคม โดย เริ่มพัฒนาตั้งแต่วัยเด็กให้มีความรู้ทางวิชาการ สติปัญญา และทางอารมณ์ที่เข้มแข็ง สามารถศึกษาหา ความรู้และต่อยอดองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง โดยการ เสริมสร้างทักษะชีวิตและพฤติกรรมที่เหมาะสมให้แก่เด็ก โดยเฉพาะการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น สามารถ จัดการ ควบคุม ดูแลอารมณ์ได้อย่างเหมาะสม การกำหนดแนวนโยบายดังกล่าวจะเห็นได้ว่ารัฐบาลได้ให้ ความสำคัญในการพัฒนาเด็กตั้งแต่ปฐมวัยอย่างรอบ ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านสติปัญญา ด้านอารมณ์ และด้านสังคม

สำหรับพัฒนาการทางด้านอารมณ์ และสังคม นั้น ได้พบหลักฐานว่าเด็กเล็กที่ต้องประสบกับสภาวะ ทางสังคมอารมณ์ที่ย่ำแย่ ส่งผลให้เด็กเกิดพฤติกรรมที่ ทำทายเป็นปัญหาในภายหลัง โดยจำนวนประมาณ 10-15% ของเด็กที่มีพัฒนาการปกติ จะมีพฤติกรรมที่เป็น ปัญหาในระดับอ่อนถึงปานกลาง (Timm & Fox. 2006:1)

นอกจากนั้น สมิท (Smith. 2006:1) ยังระบุอีกว่าเด็ก ๆ ที่ ขาดสภาวะทางสังคมอารมณ์ จะมีพฤติกรรมความเสี่ยง สูงที่จะประสบกับปัญหาจำนวนมากทั้งในระยะสั้นและ ระยะยาว เด็กเล็กที่มีพฤติกรรมทำทายเป็นแนวโน้มที่จะ ประสบกับการถูกปฏิเสธจากเพื่อนตั้งแต่อายุวัยต้นและ ต่อเนื่องต่อไป ต้องทำสัญญาลงโทษกับครูเป็นส่วนใหญ่ มีปฏิสัมพันธ์ที่ไม่พึงประสงค์ในครอบครัว และมีความ ล้มเหลวในโรงเรียน หากปล่อยทิ้งไว้โดยไม่รักษาแก้ไข เด็กที่มีลักษณะเหล่านี้เมื่อเติบโตใหญ่เข้าสู่วัยรุ่นแล้วมี แนวโน้มที่จะประสบกับความเหลวไหลไม่รับผิดชอบ มี การจับกลุ่มแก๊ง ถูกตัดสินจำคุก ใช้สารเสพติดมีการหย่า ร้างและการว่างงาน (Center for Evidence-Based Practice: Young Children with Challenging Behavior, 2004) ผลงานการวิจัยต่างๆได้พบการ เชื่อมโยงที่น่าสนใจระหว่างพัฒนาการทางอารมณ์และ สังคมความสำเร็จในโรงเรียน(Raver. 2002, Smith. 2006) โดยสมรรถนะทางอารมณ์และสังคมพฤติกรรมใน เด็กเล็กสามารถทำนายผลการเรียนในชั้นประถมปีที่หนึ่ง ของพวกเขา (Raver & Knitzer. 2002) การเชื่อมโยงนี้ เป็นความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการใน โรงเรียนที่สร้างขึ้นบนพื้นฐานของทักษะทางสังคมและ อารมณ์ที่จำเป็นได้แก่ สามารถเข้ากับคนอื่น ๆ ได้ดี ปฏิบัติตามคำแนะนำ สามารถระบุและควบคุมอารมณ์ และพฤติกรรม คิดแก้ปัญหาความขัดแย้งได้อย่าง เหมาะสม มุ่งมั่นอยู่กับการทำงาน มีส่วนร่วมในการ สนทนาทางสังคมและการเล่นร่วมกันแปลความหมาย พฤติกรรมและอารมณ์ของคนอื่น ๆ ได้อย่างถูกต้อง และมีความรู้สึที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น (Fox & Smith. 2007) สอดคล้องกับตามอน (Damon. 2006) กล่าวว่า สังคมมี อิทธิพลต่อการพัฒนาและเตรียมความพร้อมให้แก่เด็ก ปฐมวัย ครู/ผู้ใหญ่ควรมีบทบาทให้ความรักและความ

ผูกพันแก่เด็กทั้งนี้เพื่อช่วยให้เด็กมีพัฒนาการทางอารมณ์ที่สมบูรณ์ในการเตรียมตัวเด็กเข้าสู่ระบบโรงเรียน เด็กจำเป็นต้องผสมผสานทักษะทางสติปัญญา คุณภาพของแรงจูงใจ และทักษะทางอารมณ์-สังคม เพื่อประสบความสำเร็จในโรงเรียน เด็กต้องสามารถเข้าใจความรู้สึกของคนอื่น ควบคุมความรู้สึกและพฤติกรรมของตนเอง และเข้ากับกลุ่มเพื่อนและครูผู้สอนได้ เด็กจำเป็นต้องให้ความร่วมมือ ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ แสดงการควบคุมตนเอง และแสดงความตั้งใจ แต่เป็นที่ประจักษ์ว่าการจัดประสบการณ์ให้เด็กปฐมวัยส่วนมากยังไม่ได้รับการส่งเสริมพัฒนาการทางอารมณ์และสังคมเท่าที่ควร ทั้งที่เด็กปฐมวัยควรต้องได้รับการพัฒนา ดังที่ สิริมา ภิญญอนันตพงษ์ (2557: 2) กล่าวว่า หลักของการพัฒนามนุษย์นั้นต้องพัฒนาตั้งแต่เด็กเริ่มปฏิสนธิถึง 5 ปี เป็นวัยที่สำคัญมาก ทั้งนี้เพราะความพร้อมเป็นความจริงออกมาและพัฒนาการอย่างสูงสุดของเด็กทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคมและสมอง จนถึงระดับที่จะเรียนรู้ได้

บุคคลากรทางการศึกษาปฐมวัยมีบทบาทสำคัญต่อพัฒนาการทางอารมณ์และสังคมของเด็กเล็ก ดังนั้นการพัฒนาสมรรถนะให้กับบุคคลเหล่านี้เพื่อส่งเสริมป้องกัน และแก้ไขพฤติกรรมที่เป็นปัญหาหรือพฤติกรรมที่ทำทลายเกี่ยวกับพัฒนาการทางอารมณ์และสังคมของเด็ก จึงเป็นกลยุทธ์ที่สำคัญในการจัดการศึกษา ซึ่งมีวิธีการหลากหลายแบบ วิธีการหนึ่งคือ กระบวนการอันที่จะทำให้ครูเกิดความรู้ ความเข้าใจ ความชำนาญ ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง อันจะเป็นผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ คือการฝึกอบรม (กริช อัมโภชน. 2558:1) การฝึกอบรมให้บริการเพื่อจัดเตรียมบุคคลากรหรือครู จะเป็นการตอบสนองช่วยให้เด็กได้มีพัฒนาการด้านดังกล่าวให้สมบูรณ์ สมรรถนะ

เหล่านี้ควรจะได้เผยแพร่อธิบายให้กับครูและผู้ให้บริการทางการศึกษาได้มีความรู้เกี่ยวกับทักษะการดูแลเด็กปฐมวัย เพื่อนำผลจากการอบรมไปใช้สนับสนุนพัฒนาการทางอารมณ์สังคมของเด็ก (Cimino and Others. 2007) ครูปฐมวัยเป็นบุคคลากรที่สำคัญที่จะเป็นผู้พัฒนาเด็กให้บรรลุตามเป้าหมายข้างต้น คุณลักษณะของครูปฐมวัยนั้น สภารับรองหลักสูตรการศึกษาของครูแห่งชาติของประเทศสหรัฐอเมริกา (NCATE, The National Council for Accreditation of Teacher Education) ได้กำหนดว่า ครูปฐมวัยมีคุณลักษณะที่แตกต่างจากครูระดับประถมและมัธยม ลักษณะเด่นของครูปฐมวัยนั้นต้องมีความรู้ความเข้าใจ เจตคติ และวิธีการปฏิบัติที่เหมาะสมเกี่ยวกับเรื่องที่ต้องการพัฒนาเด็ก (Seefeldt & Barbour.1998:16) สำหรับความรู้ที่เกี่ยวพันกับพัฒนาการทางด้านอารมณ์และสังคมของเด็กปฐมวัย ครูปฐมวัยจึงต้องมีความรู้ความเข้าใจ มีท่าทีที่ความรู้สึกและรู้จักการปฏิบัติเกี่ยวกับเรื่อง การสร้างความสัมพันธ์ที่ดี การรู้จักจัดสภาพแวดล้อมที่เกื้อหนุนการเรียนรู้ การรู้จักใช้เทคนิคการส่งเสริมทางอารมณ์-สังคม และการดูแลเด็กเป็นรายบุคคล ในการดำเนินงานวิจัยในครั้งนี้ การสร้างหลักสูตรฝึกอบรมเป็นวิธีการที่จะทำให้ครูหรือผู้ได้รับการอบรมเกิดการเรียนรู้ และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามวัตถุประสงค์

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษา “พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูเพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยทางด้านอารมณ์และสังคม” โดยสำรวจวิธีปฏิบัติของครูในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยทางด้านอารมณ์และสังคม ว่าครูได้ปฏิบัติมากน้อยเพียงไร และต้องการได้รับการฝึกอบรมทักษะการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยทางด้านอารมณ์และสังคมเพิ่มเติม ด้านใดบ้างในสี่ด้านต่อไปนี้ ด้านการสร้างความสัมพันธ์ที่ดี ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมที่เกื้อหนุน

การเรียนรู้ ด้านการใช้กลยุทธ์การสอนทางอารมณ์-สังคม และ ด้านการเข้าดูแลช่วยเหลือเด็กเป็นรายบุคคล และจะใช้หลักสูตรฝึกอบรมครูรูปแบบอย่างไรเพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยทางด้านอารมณ์และสังคมรวมทั้งศึกษาผลการใช้หลักสูตรว่าเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูระยะสั้นในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยทางด้านอารมณ์และสังคม ซึ่งแยกเป็นวัตถุประสงค์เฉพาะดังนี้ 1) ศึกษาสำรวจความต้องการที่จะปฏิบัติให้เหมาะสมต่อเด็กและความต้องการฝึกอบรมของครูในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยทางด้านอารมณ์และสังคมและ 2) พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูระยะสั้นและศึกษาผลการใช้ที่มีต่อความรู้ เจตคติ และทักษะปฏิบัติของครูในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยทางด้านอารมณ์และสังคม

คำนิยามเชิงปฏิบัติการ

1. พัฒนาการเด็กปฐมวัยทางด้านอารมณ์และสังคม หมายถึง ความสามารถของเด็กในการสร้างและรักษาความสัมพันธ์ที่ดีกับคนอื่น รู้จักควบคุมและแสดงอารมณ์ของตนเองได้ดี รวมทั้งสามารถเข้าร่วมกับคนอื่น ๆ ได้

2. ความต้องการที่จะปฏิบัติให้เหมาะสมต่อเด็กของครู หมายถึง ความประสงค์ของครูปฐมวัยที่มุ่งมั่นที่จะปฏิบัติต่อเด็กในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยทางด้านอารมณ์และสังคม ในด้านการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อเด็ก ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมที่เกื้อหนุนการเรียนรู้ของเด็ก ด้านการใช้กลยุทธ์การสอนทางอารมณ์-สังคมของเด็ก และด้านการเข้าดูแลช่วยเหลือเด็กเป็นต้องการที่จะปฏิบัติให้เหมาะสมต่อเด็ก

3. ความต้องการฝึกอบรมเพิ่มเติมของครู หมายถึง ความประสงค์ของครูปฐมวัยที่ปรารถนาที่จะได้รับการฝึกอบรมเพิ่มเติมในเรื่องเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยทางด้านอารมณ์และสังคมซึ่งวัดได้จาก การตอบแบบสอบถามความต้องการฝึกอบรมเพิ่มเติมของครู

4. หลักสูตรฝึกอบรมครูระยะสั้น หมายถึง หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยทางด้านอารมณ์และสังคม มีลักษณะเป็นแผนการจัดประสบการณ์ ในการพัฒนาครูผู้เข้ารับการอบรม โดยมีวัตถุประสงค์ให้ครู มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติ มีเจตคติต่อวิธีปฏิบัติในทางที่ดีและมีทักษะในวิธีปฏิบัติเหมาะสม ในเนื้อหาที่ด้านคือด้านการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อเด็ก ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมที่เกื้อหนุนการเรียนรู้ของเด็ก ด้านการใช้กลยุทธ์การสอนทางอารมณ์-สังคมของเด็ก และด้านการเข้าดูแลช่วยเหลือเด็กเป็นรายบุคคล ใช้วิธีการแบบบรรยายโดยการนำเสนอ เพาเวอร์พอยต์ การทำงานกลุ่ม สนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ทำใบงาน และบันทึกการเรียนรู้ และใช้การวัดประเมินด้วยแบบวัดความรู้ เจตคติ ทักษะปฏิบัติในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยทางด้านอารมณ์และสังคมของเด็กปฐมวัย วัดก่อนและหลังฝึกอบรม

5. ความรู้ หมายถึง การรับรู้ตนเองว่ามีความรู้ความเข้าใจในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยทางด้านอารมณ์และสังคม วัดได้จากการตอบแบบวัดการรับรู้ด้านความรู้

6. เจตคติ หมายถึง การรับรู้ตนเองว่ามีความรู้สึกชื่นชอบในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยทางด้านอารมณ์และสังคม วัดได้จากการตอบแบบวัดการรับรู้ด้านเจตคติ

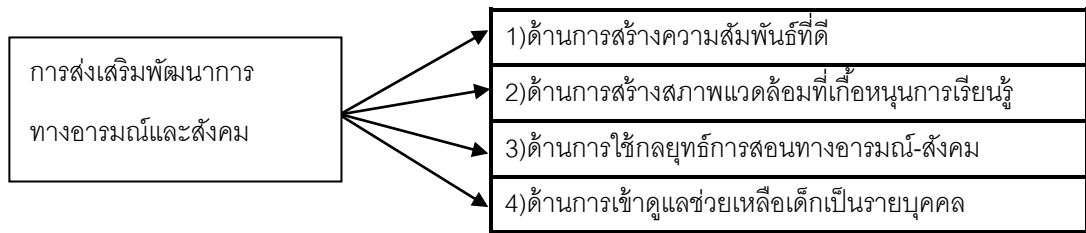
7. ทักษะปฏิบัติ หมายถึง การรับรู้ตนเองว่ามีวิธีการปฏิบัติได้เหมาะสมเพียงไรในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยทางอารมณ์และสังคม วัดได้จากการตอบแบบวัดการรับรู้ด้านทักษะปฏิบัติ

กรอบแนวคิดของการวิจัย

กรอบแนวคิดของการวิจัยระยะที่ 1: ชั้นศึกษาและสำรวจในขั้นนี้มุ่งทำการศึกษารวบรวมการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยทางด้านอารมณ์และสังคม ด้วยการศึกษาทฤษฎีเบื้องหลัง ความหมาย แนวทางปฏิบัติที่เหมาะสม และการวิเคราะห์เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากแนวคิดทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของฟรอยด์ (Freud. 1959) ช่วง 5 ปีแรกของชีวิตมนุษย์เป็นระยะสำคัญของการพัฒนาบุคลิกภาพ การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเด็กเล็กและผู้ใหญ่จะส่งผลต่อเด็กในอนาคต อีริกสัน (Erikson. 1968) เชื่อว่าสภาพแวดล้อมที่ดีและการตอบสนองต่อเด็กจะช่วยพัฒนาบุคลิกภาพและความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กในอนาคตบรอนเฟนเบอร์เนอร์ (Bronfenbrenner. 1979) เชื่อว่าเด็กทุกคนต้องการผู้ใหญ่หนึ่งคนที่มีความจริงใจและสนใจในตัวเขาจะทำให้เด็กเกิดความมั่นคงทางด้านอารมณ์และสังคม โกลแมน (Goleman. 1998: 259) กล่าวถึง ความสามารถทางอารมณ์ของบุคคลก่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นซึ่งเป็นทักษะทางสังคม คนที่มีความฉลาดทางอารมณ์สูง จะมีลักษณะการตัดสินใจที่ดี สามารถควบคุมตนเองได้มีความอดทนอดกลั้น ไม่หุนหันพลันแล่น เข้าใจอารมณ์ความรู้สึกของผู้อื่น เข้าใจสถานการณ์ทางสังคม และมีกำลังใจที่จะฝ่าฟันต่อสู้กับปัญหาชีวิต ซีเฟลด์ (Seefeldt. 1989:1) ให้ความเห็นว่า จุดมุ่งหมายของการให้การศึกษาระดับพื้นฐานแก่เด็กนั้นคือ การให้เด็กได้เรียนรู้มีชีวิตร่วมกันโดยให้ความรู้พื้นฐาน มีทักษะ ความรู้สึก

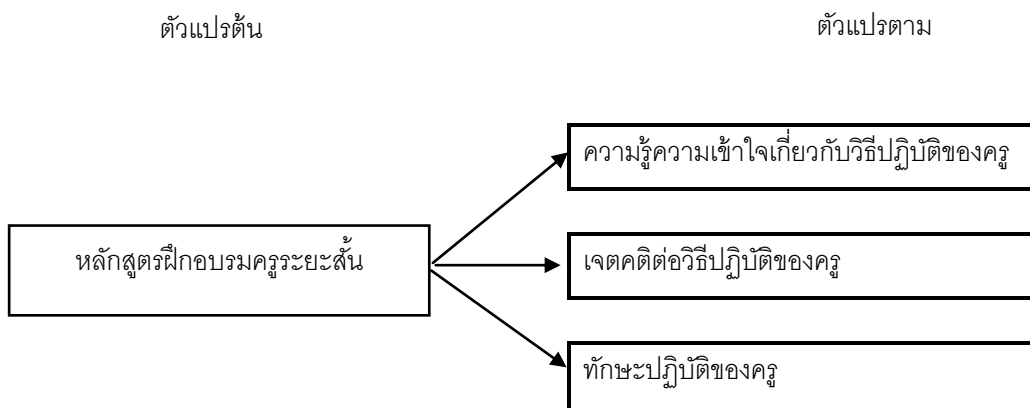
สัตว์สังคมจำเป็นต้องอยู่ร่วมกับผู้อื่น ความผูกพันทำให้เกิดความพอใจและสบายใจที่อยู่ร่วมกัน ดังนั้นพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจและสังคมของเด็กปฐมวัยมีความเกี่ยวข้องกัน เด็กแสดงพฤติกรรม ความรู้สึกอย่างเปิดเผยตรงไปตรงมา เปลี่ยนแปลงง่าย พอใจ ไม่พอใจ รัก ชอบ สนใจ เกลียด โดยที่เด็กรู้จักควบคุมตนเองแสดง ออกอย่างเหมาะสมกับวัยสามารถสร้างความรู้สึกที่ดีและนับถือตนเองเพื่อให้ตนเองมีปฏิสัมพันธ์อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ (สิริมา ภิญโญนนตพงษ์. 2556: 38) การส่งเสริมพัฒนาการทางด้านอารมณ์และสังคมกับเด็กปฐมวัยจึงเป็นสิ่งสำคัญ ในการป้องกันมิให้เด็กเกิดปัญหาที่ทำทนายในภายหลัง วิธีการส่งเสริมพัฒนาการด้านดังกล่าวให้กับเด็กนั้นควรให้ผู้ใหญ่สร้างความสัมพันธ์ที่ดี จัดสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม ใช้วิธีการสอนที่เหมาะสมกับเด็ก และต้องเข้าใจเด็ก ให้การรักษาแก่เด็กเล็กที่มีความต้องการด้านสุขภาพจิตหรือพฤติกรรมปัญหาอย่างจริงจังและถาวร (Fox, Dunlap, Hemmeter, Joseph, & Strain, 2003, Fox & Hemmeter. 2013, Early Childhood Iowa. 2012). นอกจากนั้นครูและผู้ใหญ่ต้องมีวิธีการปฏิบัติที่เหมาะสมโดยจัดสภาพแวดล้อม พื้นที่ สื่อ วัสดุ ครุภัณฑ์ ให้มีความสะอาดปลอดภัย มีพื้นที่ให้เด็กเคลื่อนไหวอิสระ ให้ความรัก สร้างสายสัมพันธ์ที่อบอุ่น สัมผัส คลุกคลี ประสานสายตากับเด็กบ่อยๆ ใช้กลยุทธ์หรือวิธีสอนที่เหมาะสมกับเด็ก และสังเกตเด็ก พุดคุยเป็นรายบุคคล (Bredenkamp 1987:3-11, Gordon. 1983, Simeonsson. 1991, สิริมา ภิญโญนนตพงษ์. 2550:103-110) จากนั้นทำการสำรวจวิธีปฏิบัติของครูในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยทางด้านอารมณ์และสังคมในสี่ด้านคือ ด้านที่ 1) สร้างความสัมพันธ์ที่ดี ด้านที่ 2) สร้างสภาพแวดล้อมที่เกื้อหนุนการเรียนรู้ ด้านที่ 3) ใช้กลยุทธ์การสอนทางอารมณ์-สังคม และด้านที่ 4) เข้าดูแลช่วยเหลือเป็น

รายบุคคล ดังภาพประกอบที่ 1.

ภาพประกอบที่ 1. กรอบแนวคิดของการวิจัยระยะ

ส่วนกรอบแนวคิดของการวิจัยระยะที่ 2: ขั้นการฝึกอบรมครูระยะสั้นเพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยทางด้านอารมณ์และสังคม ได้นำข้อค้นพบจากขั้นที่ 1 มาดำเนินการต่อโดยการสร้างหลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้น และนำหลักสูตรไปใช้เพื่อศึกษาผลการใช้ การสร้างหลักสูตรครั้งนี้ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นตามแนวคิดของ ทาบา (Taba. 1962) ไทเลอร์ (Tyler. 1949) วิชัย วงษ์ใหญ่ (2537:15) ซึ่งมีองค์ประกอบของหลักสูตร 4 ประการคือ วัตถุประสงค์ เนื้อหาวิชาและจำนวนเรื่อง กระบวนการเรียนการสอนหรือกิจกรรม และการประเมินผลตามวัตถุประสงค์ ใช้รูปแบบเป็นหลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้น การฝึกอบรมเป็นการพัฒนาครูที่มีวัตถุประสงค์เฉพาะเจาะจง เน้นถึงการเพิ่มประสิทธิภาพของงาน เนื้อหาของเรื่องที่ฝึกอบรมเป็นเรื่องที่ตรงกับความต้องการของครู โดยมีจุดประสงค์ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ซึ่งสามารถประเมินผลได้จากการปฏิบัติงาน (มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. 2557) ใช้วิธีการอบรมแบบบรรยาย สนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและให้ผู้เข้ารับการอบรมบันทึกการเรียนรู้ (Claxton. 2015) เพื่อให้ครูได้แสดงความรู้สึกหรือท่าทีของตนเองในการอบรมครั้งนี้ ดังภาพประกอบที่ 2.

สมมุติฐานการวิจัย

หลังฝึกอบรม ครูปฐมวัยมีความรู้มากขึ้น มีเจตคติในทางที่ดีมากขึ้นและมีทักษะปฏิบัติเหมาะสมมากขึ้น

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ออกแบบการวิจัยเป็นสองขั้นตอนคือ ขั้นแรกเป็นการศึกษาสำรวจความต้องการที่จะปฏิบัติให้เหมาะสมต่อเด็กและความต้องการที่จะได้รับการฝึกอบรมเพิ่มเติมของครูในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยทางด้านอารมณ์และสังคม เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างครูที่สอนนักเรียนชั้นอนุบาลของโรงเรียนรัฐบาลและเอกชนในกรุงเทพมหานครและจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยเลือกแบบเจาะจง ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 200 คน และให้ตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นแบบประเมินตนเองตามความเป็นจริงในสี่ด้านคือ ด้านการสร้างความสัมพันธ์เชิงบวก 3 ทักษะ รายการบ่งชี้ 6 ข้อ ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมที่เกื้อหนุน 8 ทักษะ รายการบ่งชี้ 16 ข้อ ด้านกลยุทธ์การสอนทางอารมณ์-สังคมจำนวน 12 ทักษะ รายการบ่งชี้ 19 ข้อ และด้านการเข้าช่วยเหลือเด็กอย่างเร่งรัด 4 ทักษะ รายการบ่งชี้ 8 ข้อ รวมทั้งหมดจำนวน 27 ทักษะ รายการบ่งชี้ 49 ข้อ โดยให้กาเครื่องหมาย ✓ ของแต่ละข้อ ในช่องที่ตรงกับหมายเลขในคอลัมน์ความต้องการที่จะปฏิบัติให้เหมาะสมหาระดับคือ [1] แทน ต้องการน้อยมาก/ไม่ต้องการ [2] แทน ต้องการค่อนข้างน้อย [3] แทน ต้องการปานกลาง [4] แทน ต้องการค่อนข้างมากและ [5] แทน ต้องการมาก และคอลัมน์ความต้องการฝึกอบรมเพิ่มเติมสองตัวเลือกคือ [0] แทนไม่ต้องการฝึกอบรม กับ [1] แทนต้องการฝึกอบรม แบบสอบถามที่ได้รับคืนมาและมีคำตอบครบทุกข้อ จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 182 ราย คำนวนค่าความเชื่อถือได้ของคะแนน

แบบสอบถามแยกรายด้านและรวมทั้งฉบับดังนี้ แบบสอบถามความต้องการที่จะปฏิบัติให้เหมาะสมได้ $\alpha=.80, .91, .87, .84$ และ $.94$ แบบสอบถามความต้องการฝึกอบรมได้ $\alpha=.87, .81, .92, .82$ และ $.95$ ตามลำดับ ซึ่งมีค่าความเชื่อถือได้สูงเพียงพอในการนำมาใช้ศึกษาวิจัยได้ตามข้อเสนอแนะของ Nunnally ว่า เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยควรมีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 0.70 (Nunnally. 1978: 245)

ขั้นที่สองเป็นการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูระยะสั้นเพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยทางอารมณ์และสังคมและศึกษาผลการใช้หลักสูตร

ในขั้นนี้ผู้วิจัยได้นำข้อมูลในขั้นแรกมาเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูระยะสั้น และศึกษาผลการใช้หลักสูตรในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยทางอารมณ์และสังคมแล้วคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างครูในขั้นแรก ที่ตอบต้องการฝึกอบรมและมีเวลาว่างในช่วงกำหนดได้จำนวน 154 คน มาเป็นกลุ่มตัวอย่างในขั้นที่สอง นำแบบวัดความรู้ความเข้าใจ เจตคติ ทักษะ การปฏิบัติในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยทางอารมณ์และสังคม ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อวัดความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึกชอบไม่ชอบ และทักษะการปฏิบัติของครูเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการทางอารมณ์และสังคมของเด็กปฐมวัยในสี่ด้าน คือ ด้านการสร้างความสัมพันธ์ที่ดี ด้านการใช้กลยุทธ์การสอนทางอารมณ์-สังคม ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมที่เกื้อหนุนการเรียนรู้ ด้านการเข้าดูแลช่วยเหลือเป็นรายบุคคล ลักษณะของแบบวัดประกอบด้วยรายการปฏิบัติของทักษะต่างๆ ในสี่ด้านจำนวน 49 รายการ ให้ผู้ตอบพิจารณาตอบแบบวัดตามการรับรู้ที่เป็นจริงของตนเอง โดยกาเครื่องหมาย ✓ ของแต่ละข้อรายการ ในช่องที่ตรงกับหมายเลขว่ามีความรู้ความเข้าใจ/มีความรู้สึกชื่นชอบ/มีการปฏิบัติตามใน

รายการนั้นมากน้อยเพียงไร เมื่อ [1] แทน รู้/ชอบ/ทำน้อยมาก, [2] แทน รู้/ชอบ/ทำค่อนข้างน้อย, [3] แทนรู้/ชอบ/ทำปานกลาง, [4] แทน รู้/ชอบ/ทำค่อนข้างมาก และ [5] แทน รู้/ชอบ/ทำมาก, ได้ค่าความเชื่อถือได้ของคะแนนแบบวัดก่อนและหลังฝึกอบรมระยะสั้น แยกเป็นรายด้านและรวมทั้งฉบับดังนี้ แบบวัดความรู้ความเข้าใจ α (ก่อน/หลัง) = .73/.67, .93/.89, .91/.89, .75/.76 และ .96/.93 แบบวัดเจตคติที่ดี α (ก่อน/หลัง) = .66/.73, .88/.86, .92/.89, .78/.75 และ .95/.92 และแบบวัดทักษะปฏิบัติ α (ก่อน/หลัง) = .85/.62, .94/.86, .96/.88, .91/.80 และ .98/.93 ตามลำดับซึ่งมีค่าความเชื่อถือได้สูงเพียงพอในการนำมาใช้ศึกษาวิจัยได้ตามข้อเสนอแนะของ (Nunnally, 1978)

ตาราง 1. ความต้องการที่จะปฏิบัติให้เหมาะสมต่อเด็กและความต้องการฝึกอบรมของครูในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยทางด้านอารมณ์และสังคมในสี่ด้าน

ทักษะ	M(SD) _{practice}	ต้องการปฏิบัติ	M(SD)train	ต้องการอบรม
ด้านที่ I	3.35(0.58)	ค่อนข้างมาก	0.92(0.21)	ต้องการ
ด้านที่ II	3.57(0.56)	ค่อนข้างมาก	0.87(0.18)	ต้องการ
ด้านที่ III	3.48(0.48)	ค่อนข้างมาก	0.87(0.22)	ต้องการ
ด้านที่ IV	3.21(0.58)	ปานกลาง	0.92(0.18)	ต้องการ
รวมทั้งหมด	3.41(0.43)	ค่อนข้างมาก	0.90(0.17)	ต้องการ

เมื่อพิจารณาความต้องการที่จะปฏิบัติให้เหมาะสมต่อเด็กและความต้องการฝึกอบรมเพิ่มเติมของครูในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยทางด้านอารมณ์และสังคมเป็นรายทักษะในแต่ละด้านพบว่า ในด้านที่ I การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีครูมีความต้องการอยู่ในระดับค่อนข้างมากสองทักษะเรียงตามลำดับคือทักษะ 1. การแสดงความสัมพันธ์กับเด็ก (3.54) และทักษะ 3.การตรวจสอบทัศนคติตนเองต่อพฤติกรรมที่ทำทนาย (3.43) และมีความต้องการอยู่ในระดับปานกลางในทักษะ 2.การตรวจสอบมุมมองพฤติกรรมที่ทำทนายของเด็ก (3.09) และมีความต้องการฝึกอบรมเพิ่มเติมในทุกทักษะ ดังตาราง 2

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์สรุปตามวัตถุประสงค์หลักสองข้อได้ดังนี้
ตอนที่ 1 ผลการศึกษาสำรวจความต้องการที่จะปฏิบัติให้เหมาะสมต่อเด็กและความต้องการฝึกอบรมเพิ่มเติมของครูในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยทางด้านอารมณ์และสังคมในสี่ด้านดังนี้ มีความต้องการอยู่ในระดับค่อนข้างมากสามด้านเรียงตามลำดับคือ ด้านที่ II การสร้างสิ่งแวดล้อมที่สนับสนุนการเรียนรู้ (3.57) ด้านที่ III การใช้กลยุทธ์การสอนทางอารมณ์-สังคม (3.48) โดยรวมทั้งหมด (3.41) และด้านที่ I การสร้างความสัมพันธ์ที่ดี (3.35) และมีความต้องการอยู่ในระดับปานกลาง ในด้านที่ IV การเข้าดูแลช่วยเหลือเป็นรายบุคคล (3.21) และมีความต้องการฝึกอบรมเพิ่มเติมทุกด้านและโดยรวม ดังตาราง 1

ตารางที่ 2. ความต้องการที่จะปฏิบัติให้เหมาะสมต่อเด็กและความต้องการฝึกอบรมของครูในการ สร้างความสัมพันธ์ที่ดีเป็น
รายทักษะด้านที่ I

ทักษะ	M(SD) _{practice}	ต้องการปฏิบัติ	M(SD) _{train}	ต้องการอบรม
ทักษะ 1.	3.54(0.76)	ค่อนข้างมาก	0.94(0.20)	ต้องการ
ทักษะ 2	3.09(0.78)	ปานกลาง	0.90(0.31)	ต้องการ
ทักษะ 3.	3.43(0.85)	ค่อนข้างมาก	0.92(0.26)	ต้องการ
รวมด้านที่ I	3.35(0.58)	ค่อนข้างมาก	0.92(0.21)	ต้องการ

ในด้านที่ II การสร้างสิ่งแวดล้อมที่สนับสนุนการเรียนรู้ ครูมีความต้องการอยู่ในระดับค่อนข้างมากเจ็ดทักษะ เรียงตามลำดับคือ ทักษะ 10. การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบอย่างต่อเนื่องและความสนใจทางบวก (3.73) ทักษะ 9. การตั้งและบังคับใช้กฎระเบียบที่ชัดเจนและผลกระทบพฤติกรรม (3.70) ทักษะ 7. การออกแบบกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วม (3.69) ทักษะ 11. การให้กำลังใจและข้อคิดเห็นเชิงบวก (3.59) ทักษะ 4. การออกแบบสภาพแวดล้อมทางกายภาพ (3.56) ทักษะ 8. การใช้คำสั่งชี้แจง (3.51) ทักษะ 5. การจัดตารางสอนและกิจวัตรประจำวัน (3.44) และมีความต้องการอยู่ในระดับปานกลางในทักษะ 6. การจัดการช่วงเปลี่ยนกิจกรรมการเรียน (3.37) และมีความต้องการฝึกอบรมเพิ่มเติมในทุกทักษะ ดังตาราง 3

ตารางที่ 3. ความต้องการที่จะปฏิบัติให้เหมาะสมต่อเด็กและความต้องการฝึกอบรมของครูในการสร้างสิ่งแวดล้อมที่
สนับสนุนการเรียนรู้เป็นรายทักษะด้านที่ II

ทักษะ	M(SD) _{practice}	ต้องการปฏิบัติ	M(SD) _{train}	ต้องการอบรม
ทักษะ 4.	3.56(0.64)	ค่อนข้างมาก	0.91(0.20)	ต้องการ
ทักษะ 5.	3.44(0.65)	ค่อนข้างมาก	0.90(0.25)	ต้องการ
ทักษะ 6.	3.37(0.72)	ปานกลาง	0.89(0.28)	ต้องการ
ทักษะ 7.	3.69(0.83)	ค่อนข้างมาก	0.87(0.27)	ต้องการ
ทักษะ 8	3.51(0.85)	ค่อนข้างมาก	0.90(0.28)	ต้องการ
ทักษะ 9.	3.70(0.79)	ค่อนข้างมาก	0.88(0.30)	ต้องการ
ทักษะ 10.	3.73(0.90)	ค่อนข้างมาก	0.82(0.39)	ต้องการ
ทักษะ 11	3.59(0.70)	ค่อนข้างมาก	0.83(0.33)	ต้องการ
รวมด้านที่ II	3.57(0.56)	ค่อนข้างมาก	0.87(0.18)	ต้องการ

ในด้านที่ III การใช้กลยุทธ์การสอนทางอารมณ์-สังคม ครูมีความต้องการอยู่ในระดับค่อนข้างมากสิบทักษะ เรียงตามลำดับคือ ทักษะ 17.การกระตุ้นและเสริมแรงการมีปฏิสัมพันธ์อย่างมีประสิทธิภาพ (3.67) ทักษะ 16.การจัดสภาพแวดล้อมกระตุ้นให้มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (3.65) ทักษะ 22.การสร้างวิธีการวางแผนกระบวนการแก้ปัญหาในห้องเรียน (3.59) ทักษะ 14.การส่งเสริมให้เด็กปกครองตนเอง (3.57) ทักษะ 21.การจัดตัวแบบการแสดงออกที่เหมาะสมและการบ่งบอกอารมณ์ของตนเอง (3.57) ทักษะ 13.การแสดงความไวต่อการตอบสนองความต้องการของเด็ก (3.54) ทักษะ 12.ทักษะการโต้ตอบกับเด็กเพื่อพัฒนาความนับถือตนเอง (3.48) ทักษะ 15.การใช้ประโยชน์จากการปรากฏตัวของเพื่อนที่พัฒนาเป็นปกติ (3.42) ทักษะ 18.การให้คำแนะนำเพื่อช่วยในการพัฒนาทักษะทางสังคม (3.41) ทักษะ 20.การสำรวจธรรมชาติของความรู้สึกและวิธีการแสดงออก (3.41) และมีความต้องการอยู่ในระดับปานกลาง ในทักษะ 23.การส่งเสริมการควบคุมอารมณ์ของเด็กเป็นรายบุคคล (3.27) ทักษะ 19.การส่งเสริมการบอกอารมณ์ในตนเองและผู้อื่น (3.21) และมีความต้องการฝึกอบรมเพิ่มเติมในทุกทักษะ ดังตาราง 4

ตารางที่ 4. ความต้องการที่จะปฏิบัติให้เหมาะสมต่อเด็กและความต้องการฝึกอบรมของครูในการใช้กลยุทธ์การสอนทางอารมณ์-สังคมเป็นรายทักษะด้านที่ III

ทักษะ	M(SD) _{practice}	ต้องการปฏิบัติ	M(SD) _{train}	ต้องการอบรม
ทักษะ 12.	3.48(0.88)	ค่อนข้างมาก	0.93(0.26)	ต้องการ
ทักษะ 13.	3.54(0.98)	ค่อนข้างมาก	0.81(0.39)	ต้องการ
ทักษะ 14.	3.57(0.95)	ค่อนข้างมาก	0.82(0.38)	ต้องการ
ทักษะ 15.	3.42(0.76)	ค่อนข้างมาก	0.80(0.36)	ต้องการ
ทักษะ 16.	3.65(0.73)	ค่อนข้างมาก	0.84(0.37)	ต้องการ
ทักษะ 17.	3.67(0.62)	ค่อนข้างมาก	0.88(0.28)	ต้องการ
ทักษะ 18.	3.41(0.74)	ค่อนข้างมาก	0.87(0.31)	ต้องการ
ทักษะ 19.	3.21(0.74)	ปานกลาง	0.95(0.20)	ต้องการ
ทักษะ 20.	3.41(0.63)	ค่อนข้างมาก	0.91(0.24)	ต้องการ
ทักษะ 21.	3.57(0.75)	ค่อนข้างมาก	0.86(0.35)	ต้องการ
ทักษะ 22.	3.59(0.65)	ค่อนข้างมาก	0.89(0.26)	ต้องการ
ทักษะ 23.	3.27(0.60)	ปานกลาง	0.91(0.23)	ต้องการ
รวมด้านที่ III	3.48(0.48)	ค่อนข้างมาก	0.87(0.22)	ต้องการ

ในด้านที่ IV การเข้าดูแลช่วยเหลือเป็นรายบุคคล ครูมีความต้องการอยู่ในระดับปานกลางทั้งสี่ทักษะเรียงตามลำดับคือ ทักษะ 27.การตรวจสอบความก้าวหน้า (3.37) ทักษะ 25.การนำแผนสนับสนุนพฤติกรรมเด็กมาดำเนินการ (3.28) ทักษะ 24.ทักษะการใช้วิธีวัดประเมินการทำงาน (3.12) และทักษะ 26.การสอนทักษะการทดแทน (3.08) และมีความต้องการฝึกอบรมเพิ่มเติมในทุกทักษะ ดังตาราง 5

ตารางที่ 5. ความต้องการที่จะปฏิบัติให้เหมาะสมต่อเด็กและความต้องการฝึกอบรมของครูในการเข้าดูแลช่วยเหลือเป็นรายบุคคลเป็นรายทักษะ ด้านที่ IV

ทักษะ	M(SD) _{practice}	ต้องการปฏิบัติ	M(SD) _{train}	ต้องการอบรม
ทักษะ 24.	3.12(0.81)	ปานกลาง	0.87(0.26)	ต้องการ
ทักษะ 25.	3.28(0.78)	ปานกลาง	0.98(0.15)	ต้องการ
ทักษะ 26.	3.08(0.73)	ปานกลาง	0.92(0.26)	ต้องการ
ทักษะ 27.	3.37(0.68)	ปานกลาง	0.92(0.21)	ต้องการ
รวมด้านที่ IV	3.21(0.58)	ปานกลาง	0.92(0.18)	ต้องการ
รวมทั้งหมด	3.41(0.43)	ค่อนข้างมาก	0.90(0.17)	ต้องการ

ตอนที่ 2 ผลการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูระยะสั้นและศึกษาผลการใช้ที่มีต่อความรู้ เจตคติ และทักษะปฏิบัติของครู

2.1 การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูระยะสั้นเพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยทางอารมณ์-สังคม ผู้วิจัยดำเนินการสร้างหลักสูตรฝึกอบรมครูระยะสั้น จากข้อมูลที่ได้จาก 1) การวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยพบว่าหลักสูตรต้องประกอบด้วยสี่ส่วน คือวัตถุประสงค์ เนื้อหาวิชา การจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการประเมินผลและ 2) ผลการศึกษาสำรวจครูพบว่าครูในกลุ่มตัวอย่างมีความต้องการที่จะปฏิบัติให้เหมาะสมต่อเด็กค่อนข้างมากและมีความต้องการฝึกอบรมเพิ่มเติมในการส่งเสริมพัฒนาการทางด้านอารมณ์และสังคมสรุปได้ดังนี้

1) ชื่อหลักสูตร “หลักสูตรฝึกอบรมครูระยะสั้นเพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยทางอารมณ์และสังคม”

2) วัตถุประสงค์ เพื่อให้ครู มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติ มีเจตคติต่อวิธีปฏิบัติที่ดีและมีทักษะในวิธีปฏิบัติเหมาะสมในการส่งเสริมพัฒนาการทางด้านอารมณ์และสังคม

3) เนื้อหา ประกอบด้วย การส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยทางอารมณ์-สังคม ประกอบด้วยสี่หน่วยการเรียนรู้ คือ หน่วยที่ 1. การสร้างความสัมพันธ์ที่ดี หน่วยที่ 2. การสร้างสภาพแวดล้อมที่เกื้อหนุนการเรียนรู้ หน่วยที่ 3. การใช้กลยุทธ์การสอนทางอารมณ์-สังคมและ หน่วยที่ 4 การเข้าดูแลช่วยเหลือเป็นรายบุคคล

4) การจัดประสบการณ์การเรียนรู้/กิจกรรม ใช้วิธีการแบบบรรยายโดยการนำเสนอเพาเวอร์พอยต์ การทำงานกลุ่ม สนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ทำใบงาน และบันทึกการเรียนรู้

5) การวัดประเมิน ใช้แบบวัดความรู้ เจตคติ ทักษะปฏิบัติในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยทางอารมณ์และสังคมของเด็กปฐมวัย วัดก่อนและหลังฝึกอบรม

2.2 การศึกษาผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้นเพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยทางอารมณ์และสังคม ที่มีต่อความรู้ความเข้าใจ เจตคติ และทักษะการปฏิบัติของครู ผู้วิจัยวิเคราะห์จากคะแนนแบบวัดการรับรู้ด้านความรู้ เจตคติ ทักษะปฏิบัติในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยทางอารมณ์สังคมที่วัดก่อนและหลังการฝึกอบรมระยะสั้นตามแบบแผนการทดลอง pre-test post-test design (สิริมา วิทยุอนันตพงษ์. 2555) ปรากฏว่า

1) คะแนนความรู้ความเข้าใจก่อนอบรมของครูเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการทางอารมณ์และสังคมของเด็กปฐมวัยในด้านการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีมีค่าเฉลี่ย 3.31 อยู่ในระดับปานกลาง ด้านการใช้กลยุทธ์การสอนทางอารมณ์-สังคมมีค่าเฉลี่ย 3.48 และด้านการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อหนุนการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ย 3.47 อยู่ในระดับค่อนข้างมาก และด้านการเข้าดูแลช่วยเหลือเป็นรายบุคคลมีค่าเฉลี่ย 3.28 และโดยรวมมีค่าเฉลี่ย 3.38 อยู่ในระดับปานกลาง และหลังการฝึกอบรมคะแนนทุกด้านและโดยรวมเฉลี่ย ($M=4.08, 4.16, 4.10, 4.16$ และ 4.12) อยู่ในระดับค่อนข้างมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงขึ้น ($M_{diff} = 0.77, 0.68, 0.63, 0.88,$ และ 0.74) อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ $p < .05$ ทุกค่า ($t = 17.03, 15.96, 14.34, 21.56$ และ 20.92) ดังตาราง 6

ตารางที่ 6. การทดสอบความแตกต่างคะแนนความรู้ความเข้าใจของครูเกี่ยวกับการ

ส่งเสริมพัฒนาการทางอารมณ์และสังคมของเด็กปฐมวัยในสี่ด้านก่อนและหลังการฝึกอบรมระยะสั้น

มิติ	$M(SD)_{pre}$	แปลผล	$M(SD)_{post}$	แปลผล	M_{diff}	SE_m	t	df	sig
ด้านที่ I	3.31(0.55)	ปานกลาง	4.08(0.44)	ค่อนข้างมาก	0.77	0.05	17.03	153	0.00
ด้านที่ II	3.48(0.60)	ค่อนข้างมาก	4.16(0.44)	ค่อนข้างมาก	0.68	0.04	15.96	153	0.00
ด้านที่ III	3.47(0.53)	ค่อนข้างมาก	4.10(0.41)	ค่อนข้างมาก	0.63	0.04	14.34	153	0.00
ด้านที่ IV	3.28(0.47)	ปานกลาง	4.16(0.41)	ค่อนข้างมาก	0.88	0.04	21.56	153	0.00
รวม	3.38(0.45)	ปานกลาง	4.12(0.32)	ค่อนข้างมาก	0.74	0.04	20.92	153	0.00

2) คะแนนเจตคติก่อนอบรมของครูเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการทางอารมณ์และสังคมของเด็กปฐมวัยในด้านการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีมีค่าเฉลี่ย 3.34 ด้านการใช้กลยุทธ์การสอนทางอารมณ์-สังคม มีค่าเฉลี่ย 3.39 ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อหนุนการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ย 3.39 และด้านการเข้าดูแลช่วยเหลือเป็นรายบุคคลมีค่าเฉลี่ย 3.26 และโดยรวมมีค่าเฉลี่ย 3.34 อยู่ในระดับปานกลาง และหลังการฝึกอบรมคะแนนทุกด้านและโดยรวมเฉลี่ย ($M=4.00, 4.07, 4.03,$

4.16 และ 4.07) อยู่ในระดับค่อนข้างมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงขึ้น($M_{diff} = 0.66, 0.68, 0.65, 0.91$ และ 0.72) อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ $p < .01$ ทุกค่า ($t = 16.54, 16.79, 14.34, 19.87, 21.29$) ดังตาราง 7

ตารางที่ 7. การทดสอบความแตกต่างคะแนนเจตคติของครูเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการทางอารมณ์และสังคมของเด็กปฐมวัยในสี่ด้านก่อนและหลังการฝึกอบรมระยะสั้น

มิติ	M(S) _{pre}	แปลผล	M(S) _{post}	แปลผล	M _{diff}	SE _m	t	df	sig
ด้านที่ I	3.34(0.46)	ปานกลาง	4.00(0.45)	ค่อนข้างมาก	0.66	0.04	16.54	153	0.00
ด้านที่ II	3.39(0.49)	ปานกลาง	4.07(0.39)	ค่อนข้างมาก	0.68	0.04	16.79	153	0.00
ด้านที่ III	3.39(0.52)	ปานกลาง	4.03(0.40)	ค่อนข้างมาก	0.65	0.05	14.34	153	0.00
ด้านที่ IV	3.26(0.49)	ปานกลาง	4.16(0.43)	ค่อนข้างมาก	0.91	0.05	19.87	153	0.00
รวม	3.34(0.39)	ปานกลาง	4.07(0.30)	ค่อนข้างมาก	0.72	0.03	21.29	153	0.00

3) คะแนนทักษะปฏิบัติก่อนอบรมของครูเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการทางอารมณ์และสังคมของเด็กปฐมวัยในด้านการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีมีค่าเฉลี่ย 3.21 ด้านการใช้กลยุทธ์การสอนทางอารมณ์-สังคมมีค่าเฉลี่ย 3.22 ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมที่เกื้อหนุนการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ย 3.21 และด้านการเข้าดูแลช่วยเหลือเป็นรายบุคคลมีค่าเฉลี่ย 3.05 และโดยรวมมีค่าเฉลี่ย 3.17 อยู่ในระดับปานกลาง และหลังการฝึกอบรมคะแนนทุกด้านและโดยรวมเฉลี่ย ($M = 3.96, 4.02, 3.96, 4.15$ และ 4.02) อยู่ในระดับค่อนข้างมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงขึ้น($M_{diff} = 0.75, 0.80, 0.76, 1.09$ และ 0.85)อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ $p < .05$ ทุกค่า ($t = 14.74, 16.00, 14.31, 16.94, 17.90$) ดังตาราง 8

ตารางที่ 8. การทดสอบความแตกต่างคะแนนทักษะการปฏิบัติของครูเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการทางอารมณ์และสังคมของเด็กปฐมวัยในสี่ด้านก่อนและหลังการฝึกอบรมระยะสั้น

มิติ	M(S) _{pre}	แปลผล	M(S) _{post}	แปลผล	M _{diff}	SE _m	t	df	sig
ด้านที่ I	3.21(0.65)	ปานกลาง	3.96(0.39)	ค่อนข้างมาก	0.75	0.05	14.74	153	0.00
ด้านที่ II	3.22(0.66)	ปานกลาง	4.02(0.42)	ค่อนข้างมาก	0.80	0.05	16.00	153	0.00
ด้านที่ III	3.21(0.69)	ปานกลาง	3.96(0.42)	ค่อนข้างมาก	0.76	0.05	14.31	153	0.00
ด้านที่ IV	3.05(0.72)	ปานกลาง	4.15(0.44)	ค่อนข้างมาก	1.09	0.06	16.94	153	0.00
รวม	3.17(0.61)	ปานกลาง	4.02(0.32)	ค่อนข้างมาก	0.85	0.05	17.90	153	0.00

สรุปและอภิปรายผล

ผลการศึกษาส่งเสริมความต้องการของครูที่จะปฏิบัติให้เหมาะสมต่อเด็กในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยทางด้านอารมณ์และสังคมพบว่า ในภาพรวมทุกด้านครูมีความต้องการอยู่ในระดับค่อนข้างมากทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ครูเห็นความสำคัญของการส่งเสริมพัฒนาการทางอารมณ์และสังคมของเด็ก ถ้าให้ความช่วยเหลือเด็กที่มีอายุตั้งแต่แรกเกิดถึง 5 ปี โดยจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมพัฒนาเด็กในด้านดังกล่าว นับเป็นการสร้างความพร้อมให้กับเด็กอันจะทำให้เด็กถูกส่งต่อสามารถเรียนจบการศึกษาในระดับภาคบังคับได้ ทำให้เด็กมีความรู้ มีงานทำเลี้ยงตัวเองได้ มีคุณภาพชีวิตที่ดีซึ่งจะทำให้ช่วยลดความยากจนและปัญหาอาชญากรรมเด็กก็จะเป็นภาระและเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีในสังคม (สิริมา ภิญญอนันตพงษ์. 2557:3) ดังนั้นครูจึงต้องการที่อยากปฏิบัติให้เหมาะสมต่อเด็กในการส่งเสริมพัฒนาการทางอารมณ์และสังคมในชั้นเรียนของตน ซึ่งสอดคล้องกับ ฮิลเดอ์แบรน (Hildebrand. 1997:84) กล่าวว่าถ้าครูปฐมวัยมีความรู้ในทักษะการสอน เหมาะกับพัฒนาการเด็กปฐมวัยและมีเจตคติที่ดีต่อครูที่จะพัฒนาเด็ก สิ่งสำคัญดังกล่าวจะส่งผลดีต่อเด็กโดยตรง การได้รับการอบรมเพิ่มเติมครูจะนำความรู้ใหม่มาพัฒนาการสอนของตนให้เหมาะสมกับเด็ก

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ครูมีความต้องการอยู่ในระดับค่อนข้างมาก เฉพาะด้านการสร้างสิ่งแวดล้อมที่สนับสนุนการเรียนรู้ (3.57) ด้านการใช้กลยุทธ์การสอนทางอารมณ์-สังคม (3.48) และด้านการสร้างความสัมพันธ์ที่ดี (3.35) เรียงตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสามด้านดังกล่าวเป็นเรื่องที่ครูให้ความสำคัญ เนื่องจากการจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับวัยของเด็กจะช่วยสนับสนุนและพัฒนาให้เด็กเกิดการเรียนรู้ในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น

และช่วยให้เด็กมีโอกาสพัฒนาความสามารถในการปรับตัว (สิริมา ภิญญอนันตพงษ์ 2557:40) สำหรับด้านการใช้กลยุทธ์การสอนทางอารมณ์-สังคม ครูมีความต้องการที่จะปฏิบัติให้เหมาะสมค่อนข้างมากกับเด็ก การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยเทคนิควิธีที่หลากหลายรวมทั้งชนิดและจำนวนของวัสดุอุปกรณ์ที่เพียงพอกับเด็ก จะส่งผลต่อพัฒนาการทางอารมณ์และการเข้ากลุ่มของเด็กได้ ครูที่มีความฉลาดและมีความตระหนักถึงวิธีการสอนต่างๆ จะรู้ว่าการใช้กลยุทธ์ต่างๆที่ใช้ในการสอนเด็กเล็กนั้น มีผลต่อการทำให้เด็กเกิดปัญหาพฤติกรรมต่าง ๆ ด้วย ดังนั้นกลยุทธ์ต่างๆเหล่านี้ครูต้องการที่จะเรียนรู้ (Gordon & Browne. 1996:68) ส่วนด้านการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีเช่นกันครูมีความต้องการที่จะปฏิบัติให้เหมาะสมค่อนข้างมาก เนื่องจากการที่ครูยึดหลักพื้นฐานของการสร้างความสัมพันธ์ที่ดี ความอบอุ่นและการเห็นอกเห็นใจ เป็นสิ่งที่เด็กในวัยแรกเรียนต้องการจากครู (Bredenkamp. 1987 , สิริมา ภิญญอนันตพงษ์ 2557:33) สอดคล้องกับ เคท (Katz. 1987:346) กล่าวว่าเด็กปฐมวัยแม้จะอยู่ในโรงเรียนหรือชั้นเรียนก็จะแสดงลักษณะเป็นตัวเองเหมือนกับอยู่ที่บ้านดังนั้นเด็กก็ต้องการครูที่มีความเข้าใจในพัฒนาการของเด็ก เพื่อช่วยในการที่จะส่งเสริมลักษณะเฉพาะของตัวเด็ก นอกจากนี้มีงานวิจัยหลายเรื่องที่พบว่า เด็กในชั้นอนุบาลและชั้นประถมตอนต้นต้องการความอบอุ่น การเอาใจใส่จากครู ซึ่งการแสดงความรักที่ดีกับเด็กจะช่วยส่งเสริมพัฒนาการเด็กด้านดังกล่าว (Pianta,et.al. 2003) และในทางตรงข้ามถ้าเด็กไม่ได้รับการดูแล เอาใจใส่ที่ดี ครูไม่สนใจเด็กไม่มีเยื่อใยสัมพันธ์กับเด็ก ทำให้พัฒนาการเด็กโดยเฉพาะด้านอารมณ์สังคมย่ำแย่ลง (Copple & Bredenkamp. 2009) ดังนั้นครูจึงมีความต้องการที่จะอบรมเรื่องดังกล่าวข้างต้นค่อนข้างมาก ส่วนด้านการเข้าดูแลช่วยเหลือเป็น

รายบุคคล (3.21) ครูมีความต้องการอยู่ในระดับปานกลางทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูส่วนใหญ่มีความเคยชินกับการดูแลเด็กในสัดส่วนระหว่างครูต่อเด็กในจำนวนที่มาก การจัดชั้นเรียนของโรงเรียนอนุบาลโดยทั่วไปจะแบ่งเด็กตามอัตราส่วนระหว่างครูต่อเด็กตามเกณฑ์ที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้ใน 1 ห้องเรียนมีครู 1 คน ดูแลเด็ก 25 - 30 คน (กระทรวงศึกษาธิการ 2557) สิริมาภิญาญอนันตพงษ์ (2557:56) กล่าวว่า ขนาดของกลุ่มมีผลต่อการจัดการเรียนการสอน ถ้ากลุ่มเด็กขนาดเล็กการจัดกิจกรรมต่างๆ เป็นไปได้ง่าย เด็กจะมีปฏิสัมพันธ์พูดคุยกันในกลุ่ม ครูสามารถดูแลเด็กได้ทุกคนและได้พูดคุยกับเด็กทั่วถึง และวัสดุอุปกรณ์ที่ครูเตรียมไว้เพียงพอกับเด็ก เด็กได้ทำกิจกรรมได้ง่ายและสนุกกับการเรียนรู้ ดังนั้นถ้ากลุ่มเด็กขนาดใหญ่ จะไม่มีความสะดวกในการจัดกิจกรรมต่างๆ เสียงเด็กทั้งห้องจะดังมาก วัสดุอุปกรณ์ทำให้เกิดปัญหาในกลุ่มได้ สรุปแล้วถ้ากลุ่มเล็กเท่าใดยิ่งดีเท่านั้นซึ่งในหนึ่งห้องเรียนไม่ควรเกิน 20 คน ดังนั้นถ้าอัตราส่วนระหว่างครูต่อเด็กต่ำแล้ว เด็กจะเรียนรู้ทำกิจกรรมอย่างสนุกสนาน มีปฏิสัมพันธ์กันในกลุ่ม ความสัมพันธ์ทั้งครูและเด็กทุกคนเป็นไปในทางที่ดี (NAEYC. 2009) อย่างไรก็ตามครูในกลุ่มตัวอย่างมีความต้องการฝึกอบรมเพิ่มเติมในทุกด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายทักษะพบว่า ครูมีความต้องการอยู่ในระดับค่อนข้างมาก จำนวน 19 ทักษะจากทั้งหมด 27 ทักษะอยู่ในด้านการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีมีสองทักษะ คือทักษะการแสดงความสัมพันธ์กับเด็ก (3.54) และทักษะการตรวจสอบทัศนคติตนเองต่อพฤติกรรมที่ทำทนาย (3.43) ในด้านการสร้างสิ่งแวดล้อมที่สนับสนุนการเรียนรู้มีเจ็ดทักษะ สองอันดับแรก คือทักษะการใช้คำสั่งชี้แจง(3.51) และทักษะการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบอย่างต่อเนื่องและความสนใจทางบวก (3.73) ในด้านการเข้าดูแล

ช่วยเหลือเป็นรายบุคคล ครูมีความต้องการอยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น

ผลการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูระยะสั้น ได้หลักสูตร ชื่อ “หลักสูตรฝึกอบรมครูระยะสั้นเพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยทางอารมณ์และสังคม” สำหรับแนวคิดและหลักการในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครั้งนี้พัฒนาตามแนวคิดของทาบ (Taba. 1962:10) ซึ่งกล่าวว่า iva หลักสูตรที่ดีควรประกอบด้วย การตั้งเป้าประสงค์หรือวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน การเลือกเนื้อหาที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ มีวิธีการสอนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และมีการวัดประเมินได้ตรงตามที่ต้องการ การสร้างหลักสูตรครั้งนี้เป็นหลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้น เพราะการฝึกอบรมเป็นกระบวนการที่ทำให้ครูเกิดความรู้ ความเข้าใจ เจตคติและทักษะในเรื่องที่อบรม (Tracy. 1992) ใช้ระยะเวลาอบรมระยะสั้น 3 วัน ภายใต้อำนาจเรื่องที่มีความเฉพาะเจาะจงและเป็นไปตามผลจากการสำรวจความต้องการของครูที่ต้องการอบรมและอยากจะทำปฏิบัติให้เหมาะสมสำหรับเด็กในด้านพัฒนาการทางอารมณ์และสังคม หลักสูตรนี้มีองค์ประกอบ คือ 1) มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ครู มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติ มีเจตคติต่อวิธีปฏิบัติที่ดีและมีทักษะในวิธีปฏิบัติเหมาะสมในการส่งเสริมพัฒนาการทางด้านอารมณ์และสังคม 2) มีเนื้อหาประกอบด้วย การส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยทางอารมณ์และสังคม แบ่งเป็นสี่หน่วยการเรียนรู้คือ หน่วยการสร้างความสัมพันธ์ที่ดี หน่วยการสร้างสภาพแวดล้อมที่เกื้อหนุนการเรียนรู้ หน่วยการใช้กลยุทธ์การสอนทางอารมณ์-สังคม และหน่วยการเข้าดูแลช่วยเหลือเป็นรายบุคคล 3) การจัดประสบการณ์การเรียนรู้/กิจกรรม ใช้วิธีการแบบบรรยายโดยการนำเสนอเพาเวอร์พอยต์การทำงานกลุ่ม สนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ทำใบงาน และบันทึกการเรียนรู้ 4) การวัดประเมินใช้แบบวัด

ประเมินตนเองด้านความรู้ เจตคติ และทักษะปฏิบัติในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยทางอารมณ์สังคมวัดก่อนและหลังฝึกอบรม

สำหรับผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรมครูระยะสั้น ปรากฏว่าหลังการฝึกอบรมครูมีคะแนนความรู้ในทุกด้าน มีคะแนนเจตคติในทุกด้าน และมีคะแนนทักษะการปฏิบัติในทุกด้าน และโดยรวมเฉลี่ยแต่ละด้านอยู่ในระดับค่อนข้างมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเปลี่ยนแปลงสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ $p < .05$ ทุกค่า ที่เป็นเช่นนี้เพราะหลักสูตรนี้เป็นหลักสูตรที่สร้างขึ้นมีเป้าหมายที่เฉพาะเจาะจงตรงตามความต้องการของครู ทาบ (Taba, 1962:10) กล่าวว่าการหลักสูตรที่ดีควรประกอบด้วยจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน การตั้งเป้าประสงค์หรือวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน ทำให้เลือกเนื้อหา วิธีการสอน และการวัดได้ตรงตามที่ต้องการ นักพัฒนาหลักสูตรต้องคำนึงถึงภูมิหลังขององค์ประกอบต่างๆ อย่างละเอียด และรอบคอบก่อนจะตัดสินใจเลือกทางเลือกใดทางเลือกหนึ่ง และเมื่อตัดสินใจเลือกแล้วก็ต้องคำนึงถึง ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น ซึ่งจะมีผลกระทบต่อสิ่งอื่นๆ เป็นวัฏจักร (วิชัย ดิสสระ, 2535:31) หลักสูตรนี้ได้กำหนดเนื้อหาการอบรม ที่ชัดเจนตรงกับความต้องการของครู ที่ต้องการได้รับความรู้และความเข้าใจ และการที่ครูได้ผ่านกระบวนการเรียนรู้จากการฝึกอบรมนั้นนับเป็นวิธีการที่ได้ฝึกจิตใจ และได้ฝึกความรู้ เมื่อครูได้ศึกษาเรียนรู้ก็จะเกิดความใฝ่รู้ อยากรู้และเมื่อได้รับการตอบสนองตามความต้องการอยากรู้ (Sirima Pinyoanuntapong, 2013:65) ครูจึงมีคะแนนในทุกด้านมากขึ้น นอกจากนั้นหลักสูตรนี้ใช้วิธีการให้ครูได้สนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและบันทึกการเรียนรู้ การใช้วิธีสอนแบบให้ผู้เรียนได้คิดทบทวน ไตร่ตรอง (Reflectiveness) โดยใช้วิธีบันทึกการเรียนรู้ (Learning Logs) ซึ่งในการอบรมเป็นการเปิดโอกาสให้ครูได้เขียนบันทึกแสดงความรู้สึก ความนึกคิด

จากเนื้อหาในสิ่งที่ได้เรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องพัฒนาการทางอารมณ์และสังคมและทักษะต่างๆ ที่ควรส่งเสริมให้กับเด็ก วิธีการนี้จึงเป็นเครื่องมือที่สะท้อนเจตคติและแสดงออกมาด้วยการปฏิบัติในทักษะต่างๆ ที่มีต่อเด็ก (Claxton, 2015)

สรุป ในการศึกษาสำรวจความต้องการของครูที่จะปฏิบัติให้เหมาะสมต่อเด็กเพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยทางด้านอารมณ์และสังคมอยู่ในระดับค่อนข้างมาก เนื้อหาหลักสูตรฝึกอบรมครูระยะสั้นมีสี่หน่วยการเรียนรู้คือ หน่วยการสร้างความสัมพันธ์ที่ดี หน่วยการสร้างสภาพแวดล้อมที่เกื้อหนุนการเรียนรู้ หน่วยการใช้กลยุทธ์การสอนทางอารมณ์-สังคม และหน่วยการเข้าดูแลช่วยเหลือเป็นรายบุคคล หลักสูตรฝึกอบรมครูระยะสั้นนี้สามารถส่งเสริมให้ครูมีคะแนนความรู้ เจตคติ และทักษะปฏิบัติในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยทางอารมณ์สังคมสูงขึ้น ดังนั้น การฝึกอบรมครั้งนี้จึงเป็นกระบวนการที่ทำให้ครูเกิดความรู้ความเข้าใจ เจตคติและทักษะในเรื่องที่อบรม

ข้อคิดเห็น

การที่ครูมีความรู้ เจตคติ และทักษะปฏิบัติในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยทางอารมณ์สังคม ย่อมหมายความว่า เด็กน้อยเหล่านี้อยู่ในอ้อมอกซึ่งจะได้รับการอบรมดูแลอย่างถูกต้องตามหลักเกณฑ์การพัฒนาการเด็ก การเรียนรู้ว่าชีวิตเด็กปฐมวัยในโรงเรียนนั้นที่ถูกต้อง และเหมาะสมการเป็นแบบอย่างจึงเป็นสิ่งสำคัญมากต่อครูปฐมวัยที่ควรเสาะแสวงหาความรู้เองได้ เพื่อนำไปใช้ปฏิบัติต่อลูกศิษย์ตาตาๆ น้อยๆ เหล่านั้น การลงทุนฝึกอบรมครูถือว่าการฝึกอบรมที่คุ้มค่า สิริมาภิญาญอนันตพงษ์. (2557:6) กล่าวว่า ประธานาธิบดีโอบามาให้ความสำคัญเกี่ยวกับการศึกษาปฐมวัย ช่วงชีวิตของเด็กปฐมวัยเป็นช่วงที่มีความสำคัญของชีวิต การ

ลงทุนที่ฉลาดควรลงทุนในการให้การศึกษาตั้งแต่เด็ก และเปรียบเทียบว่าทุกๆ หนึ่งดอลลาร์ที่ลงทุนให้การศึกษาลงทุนให้มีคุณภาพสูง จะสามารถประหยัดได้ถึงเจ็ดดอลลาร์ เท่ากับว่าถ้าเด็กได้รับการศึกษาตั้งแต่ปฐมวัย ในสภาพหน้าก็จะเป็นการเพิ่มอัตราการจบการศึกษา ลดจำนวนที่เด็กวัยรุ่นตั้งครวม และลดจำนวนอาชญากรรมด้วย เนื่องจากสิ่งที่เด็กได้เรียนรู้จะช่วยพัฒนาศักยภาพที่มีในตัวเด็ก และเป็นการสร้างรากฐานที่แข็งแกร่งพร้อมเรียนรู้ ประสบความสำเร็จในการศึกษา

และการปฏิบัติในชีวิตต่อไปในวัยที่เติบโตใหญ่ขึ้น นอกจากนั้นเด็กเป็นทรัพยากรของประเทศชาติที่มีความสำคัญ ลงทุนในการศึกษาให้กับเด็ก โดยเฉพาะการช่วยเด็กที่มาจากครอบครัวที่ด้อยโอกาสให้ได้รับการศึกษา เรียนรู้ จะเป็นการช่วยให้เด็กประสบความสำเร็จได้ในชีวิตอนาคตที่มีพัฒนาการทางอารมณ์และสังคมที่ดี

บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ (2557). **นโยบายและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการรับนักเรียน** สืบค้นจาก

http://www.doc.obec.go.th/images_rubstu57_2/doc/rubstudent57

กรีซ อัมโภชนี. (2558). **การสร้างหลักสูตรฝึกอบรม** สืบค้นจาก

<http://www.tu.ac.th/org/ofrector/person/train/handbook/course.html>

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. (2557). **แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาบุคคลและการฝึกอบรม**. สืบค้นจาก

<http://www.tu.ac.th/org/ofrector/person/train/>

วิชัย วงษ์ใหญ่. (2537). **กระบวนการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

สิริมา ภิญญอนันตพงษ์. (2555). **การวิจัยทางการศึกษาลงทุน**. กรุงเทพฯ: เอ็มแอนด์เอ็มเลเซอร์พรีนซ์

สิริมา ภิญญอนันตพงษ์. (2556). **การวัดและประเมินแนวใหม่: เด็กปฐมวัย พิมพ์ครั้งที่ 4**. กรุงเทพฯ: บารากัทซ์.

สิริมา ภิญญอนันตพงษ์. (2557). **ดูแลลูกอย่างไรในวัยอนุบาล**. กรุงเทพฯ: บัญชีบุรี

สิริมา ภิญญอนันตพงษ์. (2557). **การจัดการศึกษาลงทุนในประเทศไทย: เป้าหมายการจัดการศึกษาวิจัยทางการศึกษาระดับชาติครั้งที่ 3 "พลังการเรียนรู้ก้าวสู่สากล" โดยคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ**. วันที่ 12 กันยายน 2557.

สำนักนายกรัฐมนตรี สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2555). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่สิบเจ็ด พ.ศ. 2555 – 2559** กรุงเทพฯ: สหมิตรพรีนติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง

สำนักนายกรัฐมนตรี. (2554). **นโยบายและแผนการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย (0-5 ปี) พ.ศ.2545-2549** กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

Bronfenbrenner, U. (1979). *The Ecology of Human Development*. USA: The President and Fellows of Harvard College.

Bredenkamp, S. (1987). *Developmentally Appropriate Practice in Early Childhood Programs Serving Children from Birth through Age 8*. Washington, DC: National Association for the Education of Young Children.

Center for Evidence-Based Practice: *Young Children with Challenging Behaviors*. (2004). Facts about Young Children with Challenging Behaviors. Tampa, Florida: University of South.

- Cimino, J.et.al. (2007). **Evidence-based Competencies for Promoting Social and Emotional Development and Addressing Challenging Behavior in Early Care and Education Settings**. University of Colorado Health Sciences Center.
- Claxton, G. (2015). **Building Learning Power**. Retrieved from <http://www.learninglogs.co.uk/buildinglearningpower.htm>
- Copple, C., & Bredekamp, S. (2009). **Developmentally Appropriate Practice in Early Childhood Programs Serving Children from Birth through Age 8 (Third Edition)**. Washington, DC: National Association for the Education of Young Children.
- Damon, W. (2006). **Handbook of Child Psychology, Social, Emotional, and Personality Development** edited. New Jersey: John Wiley & Sons, Inc.
- Early Childhood Iowa. (2012). **Iowa Early Learning Standards**. USA: The Early Childhood Advisory Council.
- Erikson, E. H. (1968). **Identity: Youth and crisis**. New York: Norton.
- Fox, L., Dunlap, G., Hemmeter, M.L., Joseph, G., & Strain, P. (2003). **The teaching pyramid: A model for supporting social competence and preventing challenging behavior in young children**. *Young Children*, 58, 48-52.
- Fox, L., & Hemmeter, M.L. (2013). **Promoting children's social emotional development and addressing challenging behavior: Supporting teachers' use of affective practices**. Retrieved from <http://www.challengingbehavior.org>
- Fox, L., & Smith, B. (2007). **Promoting social, emotional and behavioral outcomes for young children served under IDEA: Policy Brief**. Retrieved from <http://www.challengingbehavior.org>
- Freud, S. (1959). **Collected papers**. (J. Riviere, Trans.). New York : Basic Books.
- Gilliam, W.S. (2005). **Prekindergarteners left behind: Expulsion rates in state prekindergarten systems**. New Haven, CT: Yale University Child Study Center.
- Goleman, D. (2005). **Emotional Intelligence: Why It Can Matter More Than IQ**. New York: Bantam Dell A Division of Random House, Inc.
- Gordon, A., & Browne, W. K. (1996). **Guiding Young Children in a Diverse Society**. Boston: Allyn & Bacon.
- Gordon, R. (1983). **An operational classification of disease prevention**. *Public Health Reports*, 98, 107-109.
- Hemmeter, M. L., Corso, R., & Cheatham, G. (2006). **A national survey of early childhood educators: Training needs and strategies**. Manuscript in preparation.
- Hildebrand, V. (1997). **Introduction to Early Childhood Education (6th Edition)**. Mishawaka, U.S.A.: Prentice Hall.
- Katz, G.L. (1987). **What Is Basic for Young Children?**. In. Hass, G (Ed.), *Curriculum Planning A New Approach* (5th ed.). Massachusetts: Allyn and Bacon, Inc
- Nunnally, J. C. (1978). **Psychometric theory (2nd ed.)**. New York: McGraw-Hill.

- Pinta, et.al. (2003). **Relationships between teachers and children**. In Comprehensive hand-book of psychology, Vol. 7: Educational psychology, eds. W. Reynolds & G. Miller, 199-234. Hoboken, NJ: John Wiley & Sons.
- Raver, C. (2002). **Emotions matter: Making the case for the role of young children's emotional development for early school readiness: Social Policy Report for the Society for Research**. Child Development, 16(3), 1-20.
- Raver, C. C., & Knitzer J. (2002). **Ready to enter: What research tells policymakers about 40 strategies to promote social and emotional school readiness among three-and four-yearold children**. Promoting the emotional well-being of children and families, policy paper #3. New York: National Center for Children in Poverty, Mailman School of Public Health, Columbia University.
- Seefeldt, C. (1998). **Social Studies for the Preschool-Primary Child**. Ohio: Merrill Publishing Company.
- Seefeldt, C., & Barbour, N. (1998). **Early Childhood Education: An Introduction**. Ohio: Charles E. Merrill Publishing Co.
- Simeonnson, R. J. (1991). **Primary, secondary, and tertiary prevention in early intervention**. Journal of Early Intervention, 15, 124-134.
- Sirima Pinyoanuntapong. (2013). **A Model for Promoting the Development of Basic Dharma Traits of Preschool Children**. Asia-Pacific Journal of Research in Early Childhood Education. 7(3), 45-67.
- Smith, B.J. (2006). **Recommended Practices: Linking Social Development and Behavior to School Readiness**. Tampa, Florida: University of South Florida, Center for Evidence- Based Practice: Young Children with Challenging ehavior. www.challengingbehavior.org
- Taba, H. (1962). **Curriculum Development: Theory and Practice**. New York: Harcourt, Vrace & World.
- The Center on the Social and Emotional Foundations for Early Learning. (2013) **Inventory of Practices for Promoting Children's Social Emotional Competence**. Champaign, IL. Retrieved from <http://www.researchconnections.org/childcare/resources?author=Center+on+the+Social+and+Emotional+Foundations+for+Early+Learning>
- Timm, M., & Fox, L. (2006). **Impact and Prevalence**. Tampa, Florida: University of South Florida, Center for Evidence-Based Practice: Young Children with Challenging Behavior. Retrieved from <http://www.challengingbehavior.org>
- Tracey, W.R. (1992). **Designing Training and Development System**. New York: American Management Association.
- Tyler, R.W. (1949). **Basci Principles of Curriculum and Instruction**. USA: The University of Chicago Press.